

ELOFIZETES

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ... 180 Lel.
Fél évre ... 90 Lel.
Egy negyed évre 45 Lel.
Egy hóra ... 15 Lel.

Hirdetéseket
Araszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 238.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat

Bulvardul Regela Ferdi-
nand I. (József tőh.) 23.

TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Péntek, október 7.

Mikor lehet felmondani a lakónak?

(Hivatalos nyilatkozat az új lakástörvényről.)

Kevés rendelet váltott még ki olyan érdeklődést a nagyközönség köréből, mint az új lakástörvény. Különösen ama intézkedéseit pertraktálták, melyek a felmondásra vonatkoztak. Miután ezt a tulajdonos és a lakó szempontjából különféleképp magyarázták, idő szerű leközölni. Grigorescu vezérigazgatónak, a belügyminisztérium kisebbségi államtitkársága adminisztratív vezetőjének nyilatkozatát leközölni, aki teljhatalmu intézője az erdélyi lakásügyeknek. A vezérigazgató nyilatkozata jelentékenyen meg fogja világítani az új lakástörvény homályos pontjait Grigorescu vezérigazgató elmondotta, hogy az új törvénnyel egy lépést akartak tenni a békeállapotok felé. Az utódállamok közül legelőször Románia bocsátotta ki francia és olasz minta után az új rendeletet. Ezen törvénnyel valamennyi előző lakásrendelet elvesztette hatályát. Célja a törvénynek a vagyondispozíció visszaadása egyelőre még bizonyos korlátozásokkal. A háborús és forradalmi intézkedések jelentékenyen megcsorbították a háztulajdonos rendelkezési jogát háza fölött. A kivételes intézkedések idejével az új lakástörvény lehetővé teszi, hogy a háztulajdonos november 1-én a következő jogokhoz jusson: Felmondhat azon lakójának, akinek lakására szüksége van személyes használatára.

A rendelet lehetővé akarja tenni az ingatlantulajdonos ama jogát, hogy a tulajdonát képező házban olyan lakásban lakjék, ahol családi és vagyoni viszonyai megkívánják. A felmondás után igénybeveendő lakást semmiesetre sem szabad más célra felhasználni, mint saját céljaira, mihelyt bérbe akarja adni, a diszpozíció nem őt, hanem a lakáshivatalt illeti meg. Felmondhat abban az esetben is, ha a bérösszeg fölött nem tud megegyezni lakójával, vagy más elfogadható indoka van, de a felmondás jogosságának elbírálása, illetőleg a lakásjelölő diszpozíció csak a lakáshivatalt illeti meg.

A rendelet egyrészt lehetővé teszi, hogy a háziur saját céljaira lakást, esetleg jobb lakást kapjon, de semmi esetre sem használhatja azt fel arra, hogy a lakókat kiuzsorázza, vagy nyereszkedés céljából a felszabadult lakás bérösszegét a nagy kereslet folytán jelenté-

kenyen emelje. Számít a rendelet a háztulajdonosok jobb belátására és a lakók engedékenységére a bérmegegyezés körül, különben a lakáshivatal ügymenete meg fogja haladni a közvetítő hivatalok re kordját.

A lakót is védi a rendelet. Minden olyan esetet kivéve, mikor a háztulajdonos saját céljaira igényli a lakást, ezt is igazolható módon, joga van a felmondás után azonnal panasszal fordulni a lakáshivatalhoz, hogy a lakását megtarthassa. Meg fogja a lakót védeni a lakáshivatal a tulzott béremelés ellen, melynek megállapításánál tekintetbe veszi a lakó vagyoni viszonyait, társadalmi állását és azon időtartamot, amióta a lakást bérlé. A lakáshivatal ezen intézkedése kötelezi a lakót és a háztulajdonost egyaránt. Kötelezi az új lakástörvény a lakót és háztulajdonost, hogy november 1-én új szer-

ződést csináljanak és azt a lakáshivatalnál benutassák. A lakónak joga van a lakáshivatal végzése ellen a lakbérleti bizottsághoz és végső fokon a törvényszékhez fordulnia.

— Elő akarjuk segíteni az ingatlanok adásvételi forgalmát — mondotta Grigorescu vezérigazgató — mert mihelyt a háztulajdonos meg felelő lakás: kap, szívesen fekteti pénzt egy házba. Inkább fognak építkezni is, ha a diszpozíció részlegesen visszaszáll a tulajdonosra. Remélhető, hogy a háztulajdonosok kiállják a próbát november hó 1-én és nem igyekeznek felesleges munkát adni a lakáshivataloknak tulzott lakbérkövetelményeikkel és akkor nagyon közel lesz az az időpont, mikor visszanyerik teljes rendelkezési jogukat a háztulajdonosok. Az új lakástörvény egyformán vonatkozik közhivatalokra, kereskedelmi vállalatokra, valamint magánosokra, ha azok tulajdonok, vagy bérlők.

rehozzanak egy olasz—magyar—osztrák antantot. Olaszország Habsburg ellenes ugyan, de az új alakulat a Habsburgok nélkül is elképzelhető.

BÉCS. A Neues Achtuhrblatt írja: A tényleges helyzeten nem változtat az, hogy a magyar csapatok kivonultak Nyugatmagyarországból. Ostenburg őrnagy eddig a magyar kormány megbízásából volt Sopronban, hogy a területet megtisztítsa a felkelőktől. Most pedig a szövetségi tábornoki bizottság parancsa folytán teszi ugyanezt. A felkelők mindennek ellenére ma is Nyugatmagyarországon vannak és még mindig elbarrikádozzák a bécs-budapesti vasuti vonalat. A velencei konferencia előtt a jelenlegi állapot nem nagyon változik meg.

Take Jonescu Londonban

(Nyilatkozott a trianoni békeről.)

LONDON. Take Jonescu román külügyminiszter tegnap éjjel Londonba érkezett. Take Jonescu ma megbeszéléseket folytatott lord Curson angol külügyminiszterrel és Lloyd George angol miniszterrel. Este Párisba utazott, ahonnan folytatja útját Bucurestibe. Elutazása előtt a Reuter ügynökség munkatársának kijelentette, hogy a kisanant nem engedi meg a trianoni béke megváltoztatását.

LONDON. Take Jonescu Londonban nyilatkozott a lapok tudósítói előtt. Kijelentette, hogy semmiféle különleges megbízása nincs és kizárólag azokról a politikai kérdésekről tárgyalt, amelyek Romániát érintik. A magyar kérdéssel azt mondotta, hogy a kisanant nem engedi meg a trianoni béke megváltoztatását, hanem ragaszkodik a szerződés betűjéhez. Reméli, hogy diplomáciai eszközökkel a kisanant elérheti a szerződés végrehajtását, de szükség esetén kész más eszközöket is igénybe venni. Mindenesetre a kisanant a szövetséges hatalmakkal egyetértve jár el.

— Az amerikai magyarok id-

vözik Hegedüst. Newyork. Az amerikai magyarok tüntetni készülnek Hegedüs Loránt volt magyar pénzügyminiszter mellett. Amikor Hegedüs Newyorkban partra száll, a kikötőben ezertagú küldöttség várja, amely vasuton elkíséri Washingtonba a Fehér Házba, hogy ott Harding elnöknel tisztelegjen és a magyarság ügyeiért sikra szálljon.

Olasz-magyar-osztrák antanttól félnek a csehek.

(A soproni németek már nem osztrák-barátok.)

Immár harmadik napja, hogy az antant képviselői és a magyar kormány megbízottja aláírták a Nyugatmagyarország átadásáról felvett jegyzőkönyvet. Az osztrákok még mindig nem tudnak beletörödni ebbe a helyzetbe és most azon siránkoznak, hogy Ostenburg, bár az antant parancsára, még mindig Sopronban tartózkodik. Osztrák politikai körökben nem várnak eredményt a velencei konferenciától, de rossz szemmel nézik azt a csehek is, akik egyenesen azzal akarnak bizonyodalmat előidézni, hogy a közudatba beledobják az olasz—magyar—osztrák antant létesítésének eszméjét. Ma érkezett távirataink a következők:

Sopron fél a bolsevizmustól

SOPRON. A város német lakossága augusztus 29-ig osztrák barát volt. Azóta megváltozott a hangulata. A soproni németek jövőjét Ostenburg őrnagyra és Magyarországra bízta, mert megvan róla győződve, hogy az osztrák uralom ismét felidézze a kommunista szerencsétlenséget.

SZOMBATHELY. Ide az a jelentés érkezett tegnap, hogy Egan Imre volt békési főispán, akit mint felkelő vezért elfogtak és Bécsbe szállítottak, ott meghalt. Tegnap késő este távirati jelentés érkezett Szombathelyre, amely

szertint az Egan haláláról elterjedt hír teljesen alaptalan.

SOPRON. Az elmúlt éjszaka Lajtauifalunál heves gépfegyver és kézigránát harc volt. A felkelők több helyen megtámadták az osztrákokat. Hardtbergnél az elmúlt éjjel szintén csatározások voltak.

Ausztria megint Benest várja

BÉCS. A kisanant körében azt várják, hogy a velencei konferencia nem fog pozitív eredménnyel járni. Nem titok, hogy a velencei konferencia napirendjének legfőbb pontjai: Ausztriának Sopronról való lemondása Mosonmegye egy részének átadása ellenében. Az osztrák kormány ezt a javaslatot nem fogadhatja el. E pillanatban nem ísölhető meg, hogy mi történik a velencei konferencia eredménytelensége esetén. Valószínű hogy ebben az esetben ismét Benes cseh külügyminiszter lép elő, aki azon lesz, hogy Ausztria és Magyarország megegyezzenek egymással.

Olasz-magyar-osztrák antant.

PRÁGA. A Ceskoslovo írja: Nekünk Csehországnak, a kisanant egyik államának az a főcélunk, hogy a trianoni békét megóvjuk. Nem lehet nekünk közömbös, hogy Olaszország egyes körei azon dolgoznak, hogy lét-

Hétfőn megnyílik a polyklinika

(Átvesszi az erkölcsrendészeti
orvosi vizsgálatot.)

Az Aradon felállítandó polyklinikai ambulatórium végre megkapta a régen várt helyiséget. A második kerületi rendőrkapitányság már kiköltözött a volt szabadkőműves páholyból és dr. Memetea, a polyklinika igazgató főorvosa megkezdte a berendezkedést. Az előkészítő munkálatokat szombaton estig befejezik úgy, hogy a polyklinika hétfőn reggel megkezdheti működését. Dr. Memetea kijelentette az Aradi Közlöny munkatársa előtt, hogy a polyklinika egyelőre csak az erkölcsrendészeti osztály hatáskörében működő rendőrorvosi vizsgálatot veszi át az államrendőrségtől. A jövő hét folyamán már feltétlenül megkezdik a veneriás betegek ingyenes vizsgálatát és gyógykezelését.

Adókiivetés.

(Kik kerülnek sorra.)

Az aradvárosi jövedelmi, vagyoni és hadinyereségadó kiivetésével feljogosított I. számú bizottság a következők adóját tárgyalja október 8-án: Funkelstein István, Pülöp Dezső, Hirschfeld Mór, Hargittay Bertalan, Katona Ernő, Kellen Lajos, Kelemen József, Károlyi Ödön, dr. Cucu Vazul, Lévy (szabó Szakáltsa), Lukács (Lanberger) István, dr. Costina Jenő, dr. Neumann Miksa, Halmagán Emil, Halász Gyula, Hammer Jenő, Hammer Zsigmond, Halász Imre, Havas Zsigmond, Havas Mór, Hegedüs József, Hegyi József, özv. Hekler Jakabné, Heller Ignác, Hell Bernát, Hepke Artur, Herbstein Izsó, Herczeg Sándor, Herczeg Gábor, Herold Gyula, Hidvéghy Pál, Hirsch Antal, Hirsch Miksa, Hoffmann Mór, Hoffmann Sándor, Hoffmann Ferenc, Holländer Oszkár, Holló Zoltán, Holtzer József, dr. Hótoran Victor, Horváth József, dr. Höflich Béla, dr. Jancu Kornél, János Károly, Jancsó Jolán, Janke Péter, Jasper Alanda, Illés Andor, Ingusz Izidor, Iritz Béla, Ispravníc György, Igna Dezső, Ilmann Laura, Ivan Mihály.

A II. számú bizottság a következő adózók adóját tárgyalja október 8-án: Szucsu Demeter, Szűcs Simon, Tabajdi nővérek, dr. Tamásdán István, Tusch Gyuláné, Tapolcsányi Gyula, Thau Mór, dr. Tisch Mór, Tóth Béla, Topercer Árpádné, Tóth István, özv. Tóth Pálné, özv. Traub Mihályné, Trithaller Ferenc, Tcenka Agoston, Turay János, Ungár Rozália, Ungár Vilmos, Ungerman Ödön, Ungurean János, Ursu Radu, dr. Vadász Ármánd, özv. Vadnay Lászlóné, dr. Vajda Iván, Vajna Adolf, Valasek János, Valder Arthur, Vallinger István, Valló Albert, Vándor Sándor, özv. Vannay Lászlóné, Vanicsek Mátyás, Vanicsek Ferenc, Varga N. Andrásné, Varga D. Dániel, Varjas Iriníc, Várkövy János, Vas Sándor, özv. Vatián Gyuláné, Weinmann József.

Átvette hivatalát az árelenőrző bizottság új elnöke

(A kétszer kért nyugdíjazás.)

Az Aradi Közlöny jelentette egyedül, hogy dr. Pavelianu táblabíró, az aradi törvényszék keretében működő árelenőrző bizottság elnöke kérte az igazságügyi kormánytól felmentését, mert otthagyva a bírói állást, úgy védi irodát akart nyitni Aradon. Dr. Moldovan Silvius, a törvényszék elnöke közvetítette Pavelianu táblabíró nyugdíjaztatás iránti kérelmét a kormányhoz, amely azonban nem akarta elfogadni a lemondást, mert a kiváló képzettségű jogász távozása feltétlenül veszteséget jelentene volna a román igazságszolgáltatásnak. Pavelianu táblabíró nem nyugodott bele a döntésbe és újból szabadságra ment, majd ez idő

alatt ismételtén kérte Marta tímszoarai táblaelnöktől a nyugdíjaztatását. Ma délelőtt érkezett meg az aradi királyi törvényszékhez a dekretum, amely Pavelianu táblabíró helyére Oreseanu Romulust nevezte ki végérvényesen az aradi törvényszék árelenőrző bizottsága elnökévé. Oreseanu táblabíró már alkalma volt az aradi közönségnek megismerni, mert Pavelianu táblabíró helyett több ízben ő vezette az árdrágitók tárgyalásait. Oreseanu táblabíró, akit erélyéről és szigorúságáról jól ismernek a spekulánsok, a mai nap folyamán átvette dr. Pavelianu táblabírótól az árelenőrző bizottság vezetését.

Irodalom és művészet.

A színházért.

(Kintzig János felhívása.)

Amikor az aradi színüggyá-molító egyesület elnöksége Arad város közönségéhez fordul azzal a kérelemmel, hogy a színház látogatása mellett lépjen be az egyesület tagjai sorába s mindenki anyagi erejéhez mérten támogassa az egyesületet kulturális törekvéseiben, úgy érzem kötelességem tájékoztatni Arad közönségét arról, hogy egyesületünk mire kéri a támogatást, célja, törekvése minő fő irányban alakul ki. Célunk és törekvésünk intézményesen biztosítani Aradon a magyar színházat. Ezt elérendő oly beruházásokhoz, létesítményekhez, vagyonrész megszerzéséhez kérjük a támogatást, melyek alapjai a színművészet boldogulásának. A mindenkori igazgatók akár pillanatnyi, akár állandó segélyezésére, helyes vagy helytelen adminisztrációk támogatása nem célunk, erre nem is vehetjük igénybe a közönség áldozatkészségét. Ha beáll annak a szükségessége, hogy a színház sorsának intézését irányítsuk, akkor a közönség fillérei a zavartalan jövőt biztosító beruházásokra fognak fordítani. De mert nem tudjuk, hogy e szükségesség mikor áll be, a színház igazgatója mint tud megküzdeni az előtte álló feladatokkal, minő arányban látogatja a közönség a színházat s nyújt neki így anyagi lehetőséget a boldoguláshoz, minél gyorsabban kell erőssé tenni magunkat a közönség hozzájárulásával, hogy ha az a perc köszöntene reánk, hogy mi oldjuk meg a jövő színházi élet lehetőségét, ne találjon bennünket a kötelesség készületlenül. Ha a színházért fel kell áldoznunk a tagdíj és adományokat, akkor azokat csakis úgy áldozhatjuk fel hogy azok ellenértékül a nagyközönség maradandó közvagyonhoz jusson.

Kintzig János.

* **Buzavirág.** Ma pénteken van a bemutatása Bus Fekete László nagyhírű darabjának. A bemutató jegyei nagyobb részben már napokkal előbb elkelték. A Buzavirág szombaton és vasárnap este is színre kerül a bemutató szereposztásával.

* **Aladár nem számár.** Holnap, szombaton délután 3 és fél órakor kerül színre a gyermekek öröme e kedves

mulatságos kis operett. A darab tele van jókedvvel, fűlbemászó zene, dalokkal és táncokkal.

* **Piros bugyellár** népszínmű kerül színre vasárnap délután a bíróné szerepében Várady Margittal, míg a többi szerepekben Benkőné, Follinuszné, Gajdzinszki Irén, Szabó Gyula, Sipos, Darvas, Faludy, Ács és Selmeczivel.

* **Bohéme** opera, amely a Szerencsétlenc sorozatos előadásai miatt elhalasztott, hétfőn kerül színre C. bérletben Tiron Silvia felléptével, Róna Dezső rendezésében, a multkor szereposztással.

* **Kálmán Imre sikere Milánóban.** Kálmán Imre, a hírneves magyar operett-szerző jelenleg Milánóban tartózkodik, hol operettjét dirigálja. Amint a Corriere della Sera írja, a milánói Edenszínházban Kálmán Csárdáskirálynéje került előadásra. Az olasz hatóságok — írja a lap — attól féltek hogy a duna menti muzsika tüntetésekre adhat okot és ezért egy a színházban, mint a színházon kívül sok rendőrt helyeztek el az esetleges incidensek megakadályozására. Tüntetések azonban nem kerültek sorra a közönség Kálmán Imrét meleg ünnepségekben részesítette.

MOZI. * **A lengyel zsidó az Urániában.** A bolygó zsidók örök tragédiáját mutatja be megrázó erővel ez a kép, amelynek alapötletét az az igazság szolgáltatja, hogy az emberben élő ösztönök gyakran legyűrnék minden emberi érzést és sodornak a bűn felé. A bolygó lengyel zsidó egy falusi kocsmában száll meg. Naivitásában annyira hisz abban, hogy az emberek jók, hogy el sem dugja a minden vagyonát képező arany füzért. A kocsmáros a bűn szélén áll, bűnre viszi sulyos helyzete, megöli a zsidót. Gazdag ember lesz belőle és úgy látszik sikerül is kikerülnie a megtorlást, amely azonban nem marad el, hanem gyermekének lakodalmán egy örület-roham alkalmával kivégzi a szerencsétlen meghasonlott embert. Ez a rövid kivonata a mesének, azonban ez nem adja hiú képét azoknak a fordulatoknak, amelyek a mesét pillanatról-pillanatra érdekesebbé teszik. A kiállítás elsőrendű és mindenképpen megfelelő azoknak a követelményeknek, amelyek az Erckmann-Chabrin híres regényének filmrendezőitől elvartunk. A főszerepben Frank Keenan ragyogtatja páratlan művészetét. A kitűnő kép pénteken, szombaton és vasárnap megy az Uránia műsorán.

* **Pathé-sláger az Apollóban.** A Pathé-filmek ismeretése ma már teljesen feleslegesnek látszik, a közönség annyira ismeri ezeknek művészi nívó-

ját, szépségeit. De a Pathé-filmek sorozatából is kiemelkedik az a szenzációs film, amelyet Fátolos hercegnő címen mutat be pénteken az Apolló. A drámai kifejtést erősen izgatóvá teszi az a rejtély, amely végig vonul az egész darabon: Ki a fátolos hölgy, aki mindenkinek figyelmét magára vonja, de akit senki sem ismer. A kitűnő kép kiállításán minden elismerést megérdemel a filigrán és megszokott precizitással járt el a felvételeknél. Emeli a darab értékét az a körülmény, hogy a főszerepben Dolores Casinelli művésze ad felejthetetlen benyomásokat. A gyönyörű öt felvonásos dráma csak pénteken és szombaton marad az Apolló műsorán.

Horthy a Baranyában

(„A magyarság régi hibája: a pártviszály.”)

PÉCS. Horthy Miklós magyar kormányzó tegnap Pécsre érkezett. A vasuti pályaudvaron ünnepeles fogadtatásban részesítették, a katonai zenekar eljátszotta a magyar néphimnuszot, majd a kormányzó ellépett a tiszteletére kirendelt diszszázad előtt. A szabad mezőn felállított tüzerűteg diszlovéseket adott le. A baranyai kormánybiztos üdvözlő beszédére Horthy Miklós azt válaszolta, hogy sokáig kellett várnia, amíg eljöhettek Baranya derék népéhez. Az a meggyőződése, hogy a baranyaiak megőrizték szívükben a megszállás alatt hűséges, odaadó ragaszkodásukat hazájukhoz. A kormányzó kíséretevel a vasuti pályaudvarról a Széchenyi térre hajtatott. Az utvonalon óriási tömeg volt. Eljöttek a elszabadult községek küldöttségei, ott voltak a bányászok zászlókkal és égő lámpákkal és kivonultak a város leányai magyar ruhában. A pécsi polgármester üdvözlő beszédére a kormányzó ezeket mondotta:

— Mindenekelőtt összetartásra van szükség. A magyarság régi hibája, hogy pártviszályokra fecsérelt alkotó erejét. A népeknek az összetartó erőt csak a nemzeti gondolat adhatja meg, amely nem jelenti senkinek, sem egyeseknek, sem osztályoknak elnyomatását, hanem ellenkezőleg: az ellentétek elsimítását és az érdekek összeegyeztetését.

A küldöttségek során fogadta Horthy a szociáldemokraták küldöttségét is. A saját szenvedésük keserves árán meggyőződhetek, mondotta Horthy, hogy mit jelent, ha tudatlan álmodozók és lelketlen népholdondítók akariák kezükbe venni a nép sorsának irányítását. Megtanulhattuk, hogy mindnyájunk megélhetése és boldogulása a haza sorsától függ. Egy osztály jóléte sem épülhet fel mások elnyomatásán, mások tönkretüjtetésén, hanem csak összefogva és egymást kiegészítve boldogulhatunk. Pfeiffer Izsák rabbi üdvözlésére Horthy kormányzó így válaszolt:

— A magyar zsidók ragaszkodjanak a jövőben is a nemzeti gondolatához és ánozzák továbbra mindenkor önzetlenül áldozatokra készen a hazaszeretet erejéit.

— **A szegedi egyetem megnyitása.** Szeged. Az idehelyezett volt cluji egyetem ünnepélyes megnyitása vasárnap lesz.

Szabadulás a szovjettől.

(Ludendorff Táborkok terve.)

BERLIN. Ludendorff tábornok a *Newyork Herald* tudósítója előtt nyilatkozott Németország, Anglia és Amerika együttműködéséről, hogy megszabadítsák Oroszországot a szovjet uralomtól. Ludendorff szerint a feladat katonai részét önkéntes hadsereg útján kellene megoldani. A hadsereg egyes egységeit a külföldi iparnak kellene felszerelnie, minthogy a német hadipart megsemmisítették. De ennek az a főfeltétele, hogy a szövetségesek ne tekintsék Németországot ellenségnek, hanem szövetségeseznek.

Ebkiállítás Aradon.

(Mükotorék verseny a Neptunban.)

Az aradi Foxterrier Kennel Club Radu Pancu prefektus, Badescu tábornok és gróf Porcia Lajos föld birtokos diszelnökök védnöksége alatt október 23-án a Neptunfürdő helyiségeiben országos-ebkiállítást és mükotorék versenyt rendez. A verseny védnökei a következők: Dr. Robu János, Angel István dr., Nedelcu Miklós Aradváros polgármesterei, dr. Beles Jenő alispán, dr. Tamasdan Livius járásbíró, a „Juno“ aradi vadász egyesület elnöke, Mladin Miklós ny. alispán, Mar gineantiu Titusz pénzügyigazgató, Cirta Ovidiu államrendőrségi prefektus, Reu Illés a siguranca főnöke, Negreanu ezredes, az I. Dolj. gyalogezered parancsnoka, Georgescu ezredes, a hadkiegészítő parancsnoka, Zubor Andor városi tanácsnok, a „Neptun“ Maros fürdő t. elnöke, dr. Cornea alezredes, helyőrségi orvosfőnök, dr. Bodiu orvos, dr. Jancu Cornel, Savu Constantin, országgyűlési képviselők, Herrling Gyula Aradváros főmérnöke. Fzenkívül nagyszámu kiállítási bizottság alakult, amelyben a város társadalmából nemzetiségű különbség nélkül sokan vesznek részt. Október 22-én este ismerkedési estély lesz a Pannoniában. Október 23-án reggel 10 órakor nyílik meg ünnepélyesen a kiállítás, délután 3 órakor pedig a mükotorék verseny kezdődik. A kiállításra elfogadnak fajtisztai hazai és külföldi tenyésztési vadász ebeket, kotorékeket, rendőrségi és egészségügyi ebeket és őrző ebeket. A nevezési zárlat október 15. Később érkező nevezéseket nem fogadnak el. A nevezések Gyarmathy Géza színészhez Str. George Lazar (Simonyi utca) 10. szám vagy címére városi színházhoz küldendők. A kiállítás reggel fél 10 órától fél 12 óráig lesz nyitva a közönség részére 10 lei belépő díj mellett. A mükotorék-versenyre, amely délután fél 3 órakor kezdődik, külön 10 lei a belépő díj. A kiállítás iránt már eddig is nagyfokú az érdeklődés. *Argctoinu* belügyminiszter aradi tartózkodása idején ötezer leit adományozott a kiállítás céljaira. Aradváros bronz szobrot ajándékozott tiszteletdíjjal. Tiszteletdíjakat adtak még: a Juno aradi vadászegylet, az I. Dolj. ezred tisztikara és

Farkas Károly. Illetékes helyről lépekéseket tettek, hogy a hadügyminiszterium és pénzügyminiszterium szintén adjanak tiszteletdíjat.

Allítólagos merénylet Benes ellen.

(Hír a cseh külügyminiszter haláláról.)

BÉCS. Osztrák politikai körökben ma hirtelen terjedt annak, hogy Benes csehszlovák miniszterelnök és külügyminiszter ellen Prágában merényletet követtek el. Az elterjedt hírek szerint a merénylet következtében Benes az életét veszítette. Bécsben a merénylet híre anélkül is inkább nagy feltűnést keltett, mert az osztrák politikai tényezők Benestől újabb közvetítést vártak

a nyugatmagyarországi kérdéshöz. Az osztrák kormány, a politikai körök és a bécsi lapok részéről kérdést intéztek a bécsi cseh követséghez és egyéb diplomáciai személyiségekhez, akik valamennyien megcáfolták a merénylet híreit, a mely mindennek ellenére erősen tartja magát az osztrák fővárosban. Az allítólagos merényletről nem érkezett híradás Prágából.

Brandesz Dávid visszakéri a kauciót.

(Enyhült a vád az orgazdasággal gyanúsított ékszergyáros ellen.)

Érdekes beadvánnyal fordult ma Brandesz Dávid ékszergyáros ügyvédje az aradi királyi ügyészséghez. Tudvalevőleg Brandesz Dávid az egyik gyanúsítottja a Grallert betörésnek, amennyiben azzal gyanúsították, hogy a rablott ékszereket megvásárolta Lázár Jánoséktól. Annak idején a rendőrségen több terhelő vallomás hangzott el Brandesz Dávid ellen és a rendőrség ezek alapján letartóztatta. Brandesz Dávid ügyvédje most kérelemmel fordult az ügyészséghez, hogy szabadlábrahelyezésért letett kauciót adja vissza, mert a vizsgálat során az összes terhelő tanuk

visszavonták az ellene tett vallomásokot. Így az ügy egyik korona tanuja, Csillag kohómérnök, aki a rendőrségen azt mondta, hogy Brandesz új ékszereket is vásárolt, az ügyészség előtt visszavonta ezt a vallomását és kijelentette, hogy Brandesz csakis jóhiszeműen és összetört ékszerdarabokat vett meg, vagyis mindenkitől vásárolt, aki behozott hozzá eladni. Brandesz reméli, hogy az ügyészség helyt ad kérelmének, mert tekintve, hogy az ügy ellene így sokkal enyhébb elbírálás alá esik, nincs is szükség az általa letett magas összegű kaucióra.

Kéri megnyugodott a halalos ítéletben.

(Rendbírsággal sújtott védő. — Fényes László elhagyta a fogházat.)

BUDAPEST. A Tisza perben hozott ítélet kihirdetése és az indokolás felolvasása után Szilassy Pál királyi ügyész szólásra emelkedett és bejelentette, hogy Fényes László és Vágó-Wilhelm Jenő felmentését megfélebbezi s egyúttal fogvatartásukat kéri. Marton Pál, a Tisza csaiád képviselője tudomásul vette az ítéletet. Ezután Gadó István elnök Kérihez fordult és így szólt:

— Felszólítom, hogy nyilatkozzék.

Kéri Pál: Az ítéletben megnyugszom és nem élek perorvoslattal.

Gadó elnök: Nem értem, hogy mit akar mondani?

Kéri Pál: Nem felebbezek. — Ugyanugy nyilatkozom, mint a sértett fél képviselője.

Gadó elnök: Figyelmeztetem, hogy ennek súlyos kihatásai lehetnek.

Kéri Pál: Vallalom a felelőséget.

Gadó elnök: Önnek jogában van védekezni. Merítse ki a törvényes eszközöket.

Kéri Pál: Nagyon köszönöm az elnök ur figyelmeztetését, de nem teszem meg.

Gadó elnök: Még egyszer fi-

gyelmeztetem a súlyos következményekre.

Kéri Pál: Nem kívánok élni a jogommal, mivel semmi reményem arra, hogy a magam igazságát megkaphassam.

Fényes László kifogást emelt további fogvatartása ellen. Gaertner Marcell bejelentette, hogy az ítéletet megfélebbezi és a semmiségi panaszokat is fenntartja. Ideges ségét a büntetést kizáró oknak mondta. Vágó-Wilhelm Jenő, akit tudvalevőleg felmentettek, az ügyész felebbezése után sirva fakadt, hogy két évi fogság után más fogházba akarják vinni. Dr. Gál Jenő, Kéri Pál védője törvénytelennek mondta a bíróságot, mert kivételes intézkedések révén nyerte a bírói jogát. Szerinte a vád tárgyává tett büncselekmény a törvény szerint esküdtbíróhoz és nem szakbíróhoz tartozik. A bíróság dr. Gál Jenő védőt ezért a kijelentéséért ezer korona pénzbírságra ítélte. Ezután elrendelte Fényes László és Vágó-Wilhelm Jenő azonnali szabadonbocsátását. Vágót a katonai ügyészség rangjelbitörítés miatt kiadatni kéri. Fényes László, mielőtt elhagyta a főtárgyalási termet, ezekkel a szavakkal búcsuzott el Kéritől:

— Bárhová vigyen a sors, ne légy könnyelmű és meggondolatlan.

Kéri Pál erre így válaszolt:

— Bármit hallasz is rólam, ne hidd el, mert az maradok, akinek ismeresz.

BUDAPEST. A Tisza gyilkosság bírperében hozott ítélet kihirdetése után a vád és következményei alól felmentett Fényes László védője dr. Salusinszki kíséretében még tegnap este 9 órakor elhagyta a fogházat.

Rend a városházán.

(Hányszor akarnak behajtani egy követelést?)

Még 1919. év június havában, mint volt városi főispán kaptam a várostól kedvezményes áron 2 öl tüzfát, felfürészelve, berakva. Ezért június 18-án kifizettem 1286 koronát. Ha akkor fakereskedőtől veszem, lát jobban jövök ki. Két év múlva, vagyis az idén 12182 sz. a. károk egy felhívást, hogy ezen tüzfifa felfürészéléseért terhemen nyilván van tartva 93 lei, vagyis 2 öl fa felfürészélése 186 korona. — mondhatom szép kedvezmény! — ezt nyolc nap alatt fizessen ki. Nem voltam ekkor Aradon, de mire hazakerkeztem, már itt várt a sürgető végzés, hogy fizessen a 93 leit, mert különben közigazgatási végrehajtás útján lesz behajtva. Nem akartam kérvényezni, vesződni, fáradni, — hát fizettem. 1921. augusztus 1-én 2866 naplétéltel sz. a. a 93 leit a város pénztárában befizettem. Kaptam erről szabályszerű nyugtát. Tehát rendben van. Van fenét! Erre 10 nap múlva, ugyancsak 12183 sz. a. károk egy újabb felhívást, hogy a 93 leit sziveskedjek 8 nap alatt megfizetni. A kézbesítési ivre ráírtam, hogy már fizettem. És így biztosra vettem, miszerint többé nem zaklatnak. Dehogy nem! Tegnap már dr. Angel polgármester aláírásával kapom, ugyancsak 12183 sz. a. a felhívást, hogy legkésőbb 8 nap alatt a 93 leit befizetni sziveskedjem. Most már nincs más hátra, mint keresztényi türelemmel várom a végrehajtót, meg azt a boldog napot, a mikor rend lesz a városházán.

Dr. Barabás Béla.

— A népszövetség nem ismerte el az államok szövetezését. Gent. A népszövetség genfi kongresszusa véget ért. Az utolsó ülésen arról tanácskoztak, hogy a nemzetközi szerződések érvényességére vonatkozó népszövetségi szabályokat miként változtassák meg. A kérdés elintézését az 1922 év decemberében összeülő közgyűlésre bízzák. Az ülés ezután Benes cseh külügyminiszter ama indítványát tárgyalta, hogy a népszövetség ismerje el az egyes államok helyi szövetezéseit. Benes indítványát elvetették.

HIREK.

Beteggyámoltás Aradon.

(Bizottság alakul).

Belügyminiszteri rendelet érkezett ma a városhoz, amely kimondja, hogy Románia minden nagyobb városában beteggyámoltó-bizottság alakítandó. Ez az intézmény, amely hivatva lesz a szegény betegek anyagilag is támogatni, rövid időn belül megalkakul Aradon. A bizottság vezető tagjait a belügyminiszter nevezi ki. Az aradi urihölgyeket pedig, akik a háboru alatt tanujelét adták hasonló esetekben önfeláldozó munkájuknak, felkéri majd a bizottság, hogy lépjenek be pártoló tagokként és támogassák ezt a nagyfontosságú jótékony intézményt.

— Ismét van budapesti vízum. Budapest. Romániába szóló utlevelek láttamozását a budapesti román konzulátus újból megkezdi. Azok a vitás kérdések, amelyeknek rendezése alatt a vízumok kiadása szünetelt, megoldást nyertek. A román konzulátus kormányától megkapta az utasítást, hogy újból kezdje meg az utlevelek láttamozását.

— Bejelentési összeírás. E hó 7-én pénteken jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Str. Josif Vulcan (Kazinci és Str. Deseanu (Révai-u). II. rendőrkerületben Gheorghe Lázár II (Simonyi-u) és Str. Piata Catatii Veche (Óvár-tér). III. rendőrkerületben: Str. Oituz (Ilés-u.) IV. és V. rendőrkerületben, az eddig nem jelentkezettek részére, mint pótlejelentkezési határidő október hó 10-ike tüzetik ki.

— Olaszország az albánokért. Bécs. Ide érkezett jelentések szerint az olasz kormány erős tiltakozást intéz a jugoszláv kormányhoz az albánokkal való harcok miatt. Az olasz kormány azt fogja kívánni, hogy Jugoszlávia szüntessen be minden további akciót Albánia ellen.

— Eljegyzés. Savu Constantin országgyűlési képviselő és nejének leányát, Constantiát eljegyezte Branca I. Vasile hadseregbeli százados Timisoaráról. Az eljegyzés f. hó 2-án szűk családi körben történt. Az egyházi szertartást Craciun E. lelkész végezte. Azután Savu képviselő lakásán gazdag lakoma volt, amelyen az új jegyesek szülei kívül jelen voltak számos leány- és férjismertősök és a két család számos előkelő ismerőse és jóbarátja.

— Esküvő. Eisenmagen Magduska és Molnár Gábor tegnapelőtt tartották esküvőjüket Budapesten.

— Fizenkémillió munkanélküli. Newyork. Naponta több ezer főből álló tömeg ostromolja a gyárakat és munkát követel. A munkanélküliek tegnap összetűztek a rendőrséggel. Az összeütközés során két ember meghalt és több megsebesült. Hivatalos kimutatás szerint az Egyesült-Államokban 12 millió munkanélküli van.

— Hegedüs törvénynek revíziója. Budapest. A keresztény-párt azt követeli, hogy Hegedüs Lóránt volt pénzügyminiszter törvényjavaslatait a legsürgősebben vegyék revízió alá.

Leszállították a színészek adóját.

(A fizetés fele után fizetendő a 6 százalék.)

Amikor a pénzügyminiszterium a IV. osztályu kereseti adó helyett életbeléptette a fikszizációs alkalmazottak 6 százalékos kereseti adóját, ennek megfizetése alól, bámmennyire kérték is, egyetlen kategóriát sem mentesített. Most azután Bucurestiből azt a távirati értesítést kapjuk, hogy a pénzügyminiszter a meg lehetséges súlyos adóteher alól részben mentesítette a színészeket. A pénzügyminiszter ugyanis rendeletet bocsátott ki, amely azt mondja, hogy a lírai és drámai színészek ezentúl csupán a fizeté-

sük fele után tartoznak megfizetni a 6 százalékos adót. A színészek adó alá tartozó félfizetéséből is előzőleg azonban levonandó a létminimum s csak az ez után fennmaradó összeg után fizetendő az adó. A miniszter ezzel indokolja mindenestre méltányos rendeletét, hogy a színészeknek adó alá nem eső félfizetésük szükséges a hivatásuk teljesítésére szolgáló ruházat és egyéb cikkek beszerzésére. A színészek körében a pénzügyminiszter humánus rendelete bizonyára nagy megnyugvást fog kelteni.

— Uj református püspök. Sathmar. Most fejeződött be a püspök-választás az újonnan felállított királyhágómelléki református egyházkerületben, amelyhez Arad is tartozik. A szavazatszedő bizottság elnöke, Domahdy Elemér, egyházkerületi főgondnok tegnap bontotta föl a püspök-választására beérkezett szavazatokat. Sulyok István oradea-mare-i esperes 113 szavazatot kapott, Soltész nagybányai esperes 72-öt, Szabolcska Mihály esperes 12-öt. Enneifogva Sulyok István nagyváradi esperest 29 abszolút szótobssággal püspökké választották. A püspök beiktatása, illetve felszentelése november első felében fog megtörténni. Az új püspökség székhelye: Oradea-mare.

— Arad a múlt hónapban. A városi orvosi hivatal ma készítette el szeptember havi statisztikáját, amely szerint szeptember hónapban 47 tífusz, 9 difteritisz, 147 sarlach, 11 vérhas-beteg jelentek be. A vármegyei közpórházban jelenleg 280 beteg au kezelés alatt. 62 esetben tartott a városi orvosi hivatal közegészségügyi osztálya élelmiszter-üzletekben, kávéházakban, éttermekben, borbély- és manikür-üzletekben razzlát. Mind a 62 esetben a legnagyobb rendet találta. Számos panasz érkezett az orvosi hivatalhoz a piszkos, egészségtelen udvarok miatt. Az orvosi hivatal ezeket az ügyeket áttette a rendőrséghez. Szeptember hónapban 114 születést és 103 halálesetet jelentettek be és 89 házasságkötés történt az anyakönyvi hivatalban.

— Cégbejegyzés. Az aradi királyi törvényszék cégbejegyzőhivatalában ma Guttmanu Samu Strada Melianu (Fórray utcai) cég bejelentette özv. Guttman Samunénak a cégből való kilépését és helyette dr. Székely Lajos belépését.

— Rendőrbírósi ítéletek. Gulan Arcadie államrendőrségi helyettes prefektus mint rendőrbíró tegnap a következő ítéleteket hozta: Ungurean Györgyöt 30 leire, Bedinger Teréziát, Alexandru Györgyöt, Varafalvi Antalt, Németh Józsefet, Bogdócán Mihályt, Faiti Andrászt, Drinku Ilést 50—50 leire, Manga Antalt, Vadnai Lászlónét, Kellner Alajost, Vosztinov Lázárt, Mester Józsefet, Brunhuber Miklóst és Mohóczki Miklóst 100—100 leire, Jakobic Sándornét 150 leire ítélte, valamennyit az ez-zárlat be nem tartása miatt; Toma Demeter és Rollerné szül. Bibel Erzsébetet 50—50 leire rendőrségi közegek megsértéséért, Dragan Juliannát 20, Montag Istvánnét 50, Grot Frigyest 100 leire, mert nem mondták meg nevüket, az azt kérdező rendőrnök, Rácz Józsefet 50

leire itélte idegenek be nem jelentése miatt, Budacsik Mátyást 100 leire botrányos részegségért, Schächter Heszt 20 leire, Gombosné-Mester Máriaát 100 leire engedély nélküli iparüzésért.

— Magyarország diplomáciája. Budapest. A magyar hivatalos lap közli, hogy a párisi magyar követség állandó vezetésével Praznovszki Iván rendkívüli követi és meghatalmazott minisztert bízták meg, londoni magyar követtel pedig Herdy Istvánt neveztek ki.

— A vendéglősök új maximálást kérnek. Az aradi vendéglősök küldött-sége ma felkereste Pocioianu első kerületi főbíróját és kimutatták, hogy a jelenlegi maximális árak annyira alacsonyak, hogy aránytalanul sokat ráfizetnek. Az első kerületi előljáróság megvizsgálta a vendéglősök kérelmét és néhány nap múlva dönteni fog ez ügyben. Ugyanakkor tisztázza azt a kérdést is, hogy melyik vendéglőnek van joga szedni a cigányzene után a megengedett 5 százalékot. Eddig ugyanis azok a vendéglők is szedték, amelyekben nem játszott zene.

— A Dunából kifogott holttest. Budapest. Ráckevénél a Dunából egy férfiholttestet húzták ki, amelynek derekára cukorspárga volt kötve. A zsinór végén tíz kilós súly volt. A hulla testén több ütési seb is látszott. A rendőrség megindította a nyomozást.

— A törökök előnyomulnak. Páris. Kisázsiai hírek szerint a törökök tovább nyomulnak előre. Eskisitz teljesen körül van zárva. Azok a török hadosztályok, amelyek Buluditz és Tonaf városokat megszállták, tovább nyomulnak előre.

— Vasúti összeütközés tizenégy halottal. Páris. A balignollesi alagutban vonatösszeütközés történt. Eddig 14 halottat húztak ki a romok alól. A sebesültek közül tizenheten a kórházban meghaltak.

— Halálos kocsmái verekedés. A múlt év júliusba sokat foglalkoztak a lapok a paulisi gyilkossággal. A paulisi vendéglőben Stojan Demeter társával együtt mulatót. Már nagyon emelkedett volt a hangulat mikor arra jött Rudo Dimitri aki csakhamar összeszóvalkozott a társasággal úgy, hogy verekedés támadt, melynek hevében Rudo agyon-szurta Stojant. Ma tárgyalta ezt az ügyet az aradi törvényszék hűntető tanácsa. Az ügyész szándékos emberöléssel vádolta Rudót. Dr. Ispravnic Sever védő kérte a törvényszéket, hogy rendelkezje el a bizonyítás kiegészítését, mert több tanuval kívánja igazolni, hogy Rudo önvédelemből szurta agyon Stojant. A törvényszék rövid tanácskozás után elfogadta a védelem álláspontját és bizonyítást rendelt el.

— Lemondalják a görög királyt. Athén. A hivatalos jelentése dacára az egész ország tudatában van annak, hogy a háborút elvesztették és hogy Görögország a tömérdek ember és pénzáldozat dacára céljaiból semmit sem ért el. A lakosság körében mind nagyobb a nyugtalanság és az elégtelenség, amit Venizelosz és hívei most jól kihasználnak. Venizelosz és hívei tegnap nagy népgyűlést tartottak, amelyen a szónokok ismertették Görögország tragikus haretéri helyzetét és a háboru elvesztésének hatását. A szónokok követelték Konstantin király lemondását. Elhatározták, hogy amennyiben vonakodnék erőszakos uton fogják eltávolítani helyéről.

— A német-francia gazdasági egyezmény. Berlin. Raheanu, a német birodalmi kormány megbízottja ma Wiesbadenbe utazott, hogy ott Loucheurrel, a francia megbízottal véglegesítse a német-francia gazdasági egyezményt.

A folyó évi július 27-iki kormányrendelet hamis értelmezését sokan gyakran arra használják fel, hogy a közönség körében azt a hitet keltsék, hogy a kormányrendeletben foglalt üzembeszüntetés társulatunkat is érinti, s hogy a f. évi október 27-ig meghosszabbított terminus után tovább már nem működhetünk.

Ezennel nyilvánosan kijelentjük, hogy ez a híresztelés nem felel meg a valóságnak. Társulatunk nem valamelyik kerületi (cluji, brasovi vagy más) törvényszéknel cégjegyzetelt a magyar keresk. törvény előírása szerint, hanem a román kormány összes a biztosító társaságok alapítására vonatkozó előírásoknak megfelelően lett megalkotva és Románia legmagasabb fóruma a Bucurest-Íltovi román kir. törvényszék által törvényszerűen bejegyezve. Társulatunk fennállásának jogérvényessége ennélto-gva megdönthetetlen.

Társulatunk, amely a Phoenix és Providentia nagy biztosító intézetek román biztosítási állagának és ezen két intézet megbízható tisztikarának átvételével együtt azt a kötelezettséget is vállalta, hogy nevezett intézetek tradícióját és ismert tekintélyét is megszerzi magának, elsőrangú viszontbiztosító összeköttetésekre támaszkodva, vállal tűz-, betöréses lopás-, üveg-, jégkár-, baleset-, szavatossági- és szállítási biztosításokat a legolcsóbb versenydíjak és a legelőnyösebb feltételek mellett. Ezen kívül az egyedüli biztosító intézet vagyunk Nagyromániában, amely géptörés esetére szóló biztosításokat is vállal, mely körülményre különösen felhívjuk a figyelmet.

Minden érdeklődőnek bármikor rendelkezésére állunk. Elfogadunk biztosítási megbízásokat Erdély, Bánát, a Kőrös és Máramaros vidék minden helységében levő vezér-, fő-, illetve helyi ügynökségeink útján. Különösen átveszünk eredeti feltételek mellett idegen intézeteknél kötött f. év okt. 27-én hatályon kívül lépő biztosításokat.

Brasov, 1921. szeptember hó.

„STEAUA ROMANIEI”
román biztosító társaság
fiókgazgatósága

Heider K. I. Remenyik Frigyes.
Vezetőügynökség: Arad, Bul. Maria Reg. (Andrássy-tér) 6.

— Főúri esküvő. Budapest. Odescalchi Károly herceg, Odescalchi Livio herceg és zeykfalvi Zeyk Heléna báróné fia október 5-én tartotta esküvőjét Andrássy Klára grófnővel, néhai csikszentkirályi és krasznahorkai Andrássy Tódor és neje született zichyfalvai és vásonkeői Zichy Eleonóra grófnő leányával.

— Nagyatádi Szabó István tárgyalása. Budapest. Az Új Lap írja, hogy nagyatádi Szabó István földmívelésügyi miniszter ma behatárolta tárgyalási gróf Bethlen István magyar miniszterelnökkel. Ezen a tárgyaláson dönt el, hogy nagyatádi Szabó benn maradjon-e a kormányban, vagy pedig ellenzékbe megy.

— A bérbeadó-bizottság első ülése. Ma délután tartotta első ülését a lakástörvényekkel kapcsolatban működő ujonnan megalkotott bérbeadó bizottság. Az ülést Özean táblabíró, a bizottság elnöke nyitotta meg. Beszámolt bucaresti utáról, ahol a lakástörvény homályos pontjaira vonatkozólag kért felvilágosítást. Azután ismertette a tagokkal a lakástörvény főbb pontjait. Majd a bizottság működésének hatáskörét tárgyalta és meghatározta az ülések időpontjait. Vitas lakásügvekre csak a legközelebbi ülésen kerül a sor.

— Megfagyott a paradicsom-termés. Ma hajnalra szokatlanul hidegre fordult az idő. Reggel 6 órakor 3 fok Celsius hideg volt, ami október első felében ritkaság. A hajnali fagy sok kárt okozott az őszi veteményekben. Különösen a paradicsom szenvedett sokat a hidegtől. Áradon és környékén a paradicsom-termés nagyrésze megfagyott.

— Bécsi bérkocsisárak. Bécs. A vidéki és városi bérkocsisülajdonosok nagy gyűlést tartottak, amelyen a következő árkban állapodtak meg: egy kétfogatú kocsi havibére 50.000, korona, egy napra 2500 korona, fél napra és pedig délutánra 1200, délutánra 1500 korona, esküvőre 1200 korona, általában a temetőbe 1500 korona, pályaudvarhoz vagy pályaudvartól reggel 6 óra előtt 800 korona, különben 600 korona.

— Egy urlasszony merényleti. Nagyszabású bűnügyet kellett volna ma tárgyalnia az aradi királyi törvényszék büntető tanácsának. Az Aradi Közlöny pontosan beszámolt arról a bestiális rablótámadásról, amely egyik határszéli faluban játszódott le. Egy urlasszony jött át a határon Magyarországból, és itt ittas határőrök megtámadták és hatan egymásután erkölcsstelen merényletet követtek el ellene. Mikor az urinőnek sikerült megmenekülni támadói elől, egy vasúti őrházba szaladt, ahol a vasúti őrgyancsak erkölcsstelen merényletet követett el a már eszméletlen urlasszony ellen. A törvényszék mára több tanút beidézte, tekintettel azonban arra, hogy a letartóztatott katonák a hadbíróság börtönében vannak és több tanu ugyancsak nem jelent meg, a tárgyalást elhalasztotta.

— Csalás egy állítólagos találománnyal. Newyork. Nehány hónappal azelőtt egy Chasler nevű vegyész-mérnök hirdetésekkel tett közzé, hogy Papp József magyar mérnök korszakalkotó találmányának kihasználására részvényrészletet alapít. Rövid néhány hét alatt hatvankétezer dollár értékben sikerült neki részvényeket elhelyezni. A prospektus szerint a találománnyal abból állott volna, hogy a mér-

nök hulladék szalmából és papírosból gazolint tud előállítani. Csakhamar azonban kitudt, hogy az egész találmány szélhámosság, melyet két newyorki és két magyar, állítólag a Perei testvérek követtek el. A csalókat azonban nem sikerült elfogni, mert azok Chaslerrel együtt hamis néven Magyarországra szöktek.

Nem biznak a bécsi bankokban.

(A Duim botrány következménye.)

BÉCS. A Die Börse szerint Duim, a sikkasztó tőzsdébizománnyos adóssága három milliárd osztrák korona. A bécsi tömeges valutavindlik következtében a külföldi bankok, különösen a svájciak az utóbbi időben tartózkodó magatartást tanúsítottak a bécsi bankokkal szemben, amelyeket eddig mint legmegbízhatóbbakat kezeltek. Az Abend egy listát közöl, amely szerint egy egész sor nagybank alaptőkéjének többszörösét veszítette el a hollandus hazárd üzleteim. E lista szerint: az Anglo-bank veszített 550 milliót (alaptőkéje 200 millió), a Bankverein 500 milliót (300), Verkersbank 450 milliót (150), a Länderbank 60 milliót (160), a Mercur 200 milliót (180), az Uniobank 100 milliót (150), a Bodencreditanstalt 100 milliót (105), a Commercialbank 60 milliót (100), a Neue Wiener Bankgesellschaft 100 milliót (100), a Niederösterreichische Escomptegesellschaft 10 milliót, a Depositenbank 5 milliót. A Depositenbank azonkívül a Kesler és Meller cég révén még 80 milliót veszít. Természetesen a lista nem teljes, mert a kisebb cégek, akik nem szerepelnek benne, szintén 5—200 milliókat veszítettek.

Ami a botrány hőseit, Duimot illeti, úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Hírek keringenek, amelyek szerint öngyilkosságot követett volna el, más hírek szerint pedig már látták is Amsterdamban. A rendőrség mindezekig még nyomát sem találta.

Németországban és Csehországban a Duim botrány nyomán oly nagyfokú bizalmatlanság lett urrá, hogy annak hatása a hétfői tőzsdén erősen meglátszott. A hétfői tőzsde különben a legjellegzetesebben fejezte ki azt a nyomasztó hatást, amelyet ez a botrány kiváltott és amely abban nyilvánult meg, hogy a tőzsdén, főleg a valutapiacra alig jöttek létre kötések. Lázás izgalom, türelhetetlen idegesség uralkodott és senkinek sem volt kedve bármilyen üzletet is kötni.

Tőzsdéi s pénzügyi körökben tudni vélik, hogy a nagybankok, amelyek az utóbbi hetek viharos deviza és valutahausseinál minden képeletet felülhaladó hatalmas összegeket kerestek s való-

sággal tozódottak a korona árfolyamának leszorításában, most hirtelen koronavásárlásokra fognak megbízásokat adni és Zürichben, Berlinben, Amterdamban, fel akarják hajtani a koronát, hogy ezáltal Bécsben olcsóbban juthassanak az idegen valuták óriási tömegéhez, amelyekre a Duim-botrányból kifolyólag szükségük van.

LEGUJABB.

Anglia mégis beleegyezett.

LONDON. A Reuter-ügynökség jelenté: Az olasz közvetítő javaslatot a nyugatmagyarországi kérdésben Anglia nem ellenzi, mint ahogy semmi olyan javaslatot nem ellenez, amelyhez Ausztria és Magyarország hozzájárul, de Magyarországnak teljesítenie kell a trianoni békeszerződést.

RÓMA. A Corriere d'Italia írja, hogy tegnap megérkezett Rómába Anglia elvi beleegyezése abba, hogy Olaszország közvetítsen a nyugatmagyarországi kérdésben.

A bajor extrónörökös a bolsevizmusról.

RÓMA. Az itt időző Rupprecht bajor extrónörökös egy hírlapíró előtt kijelentette, hogy Bajorországnak a birodalomban nagyméretű közigazgatási önkormányzatot kell biztosítani. Felhívta a figyelmét a bolsevizmusra, amelynek veszedelme csak nemrég mult el. Európának érdeke, hogy Bajorország ellenálló képessége ezzel a veszedelemmel szemben csorbíthatatlan legyen. Ama reménységét fejezte ki, hogy Németország meg fog erősödni és eleget fog tenni kötelezettségeinek, amelyek a győzőkkel szemben terhelik.

Fizetés helyett - késelés

(Merénylet egy bérkocsis ellen.)

Czene Mátyás többszörösen büntetett egyén tegnap este a Bul. Regina Maria (Andrássy téren) levő bérkocsi állomáson bérkocsit fogadott és azzal magát str. Pasunei (Legelő sor) 10. szám alatti lakására vitette. Amikor a házhoz megérkeztek, a kocsi megállott, Czene a kocsiról leszállt és Mihailovici Péter bérkocsist, aki a viteldíjat kérte, egy a kabátja alól előrántott hosszú késsel hasba szúrta. Czene, amikor a házba bement, ott a házbeliekkel összeveszett, amit hallva Mihailovici súlyos sérülése dacára a Str. Marasestii (Kossuth utcai) rendőrlaktanyába hajtott, ahol jelentést tett az esetről. A laktanyáról rendőrök mentek ki a helyszínére és Czenét letartóztatták. A bérkocsist súlyos sérülésével beszállították a közköri házba. A rendőrség Czenét átkíséri az ügyészség fogházába.

Közlöny.

Oriási hausse a bécsi tőzsdén.

(Értéktelen az osztrák korona.)

Bécs. Az osztrák korona hihetetlen hanyatlása és Ausztria politikai helyzetének bizonytalansága a tőzsdéi forgalomban pánikszerű hausset támasztott. A tegnapi tőzsdén leirhatatlan jelenetek játszódtak le. Az értékpapírok ezer koronánál nagyobb emelkedést értek el, de akadt olyan papír is, amelynek kurzusa 10 ezer koronával szökött fel. A valutapiacra hasonló a helyzet. Mindenki menekülni igyekszik a teljesen elértéktelenedett osztrák koronától és idegen valutát vásárol.

Bécs. A magánforgalomban a spekuláció tovább folytatta bűnös játékait és az értékeket hihetetlen magasságra hajszolta fel.

Budapest. A tőzsde gyenge irányzattal indult. A contremín ismét igyekezett befolyását érvényesíteni, részben akcióba lépéssel, részint hamis hírek terjesztésével. Hozzájárult a hangulat elkedvetlenedéséhez a pénztelenség, amely az utóbbi napokban fokozott méreteket öltött. A bankokban az osztrák korona további esése is befolyásolja a hangulatot. A valutapiacra szintén ellanyhult az frányzat.

Az október 6-i kurzusjelentések a következők:

Aradi valutaárak: Dollár 116—115, francia frank 8.40, márka 94, dinár 1.80, sokol 1.25, magyar korona 22, osztrák korona 7, budapesti kifizetés 5.75—5.80, bécsi kifizetés 22.50—22.60.

Zürichi nyitás: Berlin 460, Newyork 560, Milano 2260, Prága 595, Budapest 82, Zágráb 235, Bucuresti 475, Varsó 11, Bécs 35, osztrák lebélyezett korona 24.

Budapesti nyitás: Napoleon d'Or 1980, dollár 660, márka 547, lira 2625, osztrák korona 21 és fél, leu 573, sokol 719, dinár 1035. Kifizetések: Milano 2575, Berlin 552 és fél, Prága 730, Bécs 21 és fél, Zágráb 278 és háromnegyed, Newyork 670.

A bécsi tőzsde ma zárva volt. Zürichi zárlat: Berlin 460, Hollandia 18325, Newyork 565, Páris 4125, Milano 2275, Prága 595, Budapest 82, Zágráb 230, Bucuresti 475, Bécs 35, osztrák lebélyezett 22.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 1980, dollár 657, francia frank 47.50, márka 542, lira 2700, osztrák korona 21 és fél, rubel 27, leu 573, sokol 719, dinár 1035, lengyel márka 12. Kifizetések: Bucuresti 570, London 2550, Berlin 542, Milano 2575, Páris 4750, Prága 725, Bécs 21, Zágráb 267, Newyork 655.

Mauthner és Wolfner gyártmányu BOXCALF érkezett Steiner Testvérek

börkereskedésbe Arad, Calea Banatului (Asz talos Sándor-utca) 2-3. sz. 3987

Uránia Színházban Erkman és Chatarina nagyszabásu drámája

Lengyel zsidó. Bemutatásra kerül október 7., 8., 9-én.

BUCARESTBE utazom vasárnap este, utleveleket köz- KELET hirdlapiroda. ismert pontossággal látta moztatok

Stinnes,

a német jövő embere.

(Az első európai tröszt.)

BERLIN. Stinnes Hugóról a napokban külön könyv jelent meg Münchenben, melyet azonnal szétkapkodtak. Érdekes leírását kapjuk belőle a germán erő eme modern és mégis ősin nyers megtestesülésének. Stinnes az első európai tröszt-király, az amerikai Rockefellerek, Morganok és Vanderbiltek oceanoninnyi kollegája, a rajna-vesztfáli szénvidék ura, tömérdek villanyerejű nagyüzem és fémtelep kormányzója, husz nagy német újság tulajdonosa és diktátora. A marxisták azt vallják róla, hogy egyenesen megalapozója a „jövő államának”, ő gubózza a kapitalizmust abba a merev báb-állapotba, melyből a szocialista közállam pillangója fog kiröppenni! Más szocialista vélemény szerint viszont Stinnes a profetáriátus legvérszivóbb vámpírja. Stinnes ma ötvenéves. Külseje alig különbözik egy egyszerű bányamunkás külsejétől. Olyan, mint egy láb-rakelt szénlomb. Szükszavú, lomha mozgású ember, a kényelem és fényezés leg-egyszerűbb vivmányai nélkül él, szereplő becsvágy, othiatatlan pénzéhség alig olvasható letteiben. Ha becsvágya van, az inkább családi ambíció: az a törekvés, hogy a német megújulás, sőt azon keresztül az egész modern európai élet fellendülése, a Stinnes-dinasztia nevéhez fűződjék. Mert Stinnes éppen úgy, mint a többi nagy német közgazdasági név viselői nem selfmade-man, hanem századéve megnyitalkozó nagy családi erőfeszítések diadalmas betetőzője. A napoleoni idők tépett Németországa teremtetfe Mathias Stinnes a kemény Ruhr-vidéki szénhajóst, aklnek nevét szimbolikusan viselik azok a modern gőzbárkák, melyeken új horizontok nagyszerű kikötőibe akarja kormányozni az összekovácsolt német erőt a késő unoka. A világháborús összeomlás csak annál nagyobb ösztönző lendületet adott Stinnes terveinek. Csak így sikerült szinte egyetlen nagy tömbbé kalapcsolnia a háboru alatt külön dinasztiákat alkotó gigászi német vállalatokat, a Kirdorfok és Siemensek részvénytársaságait.

Égészségessé és győzhetlenné az teszi ezt az első európai trösztalakulást, hogy csaknem teljesen hiányzik belőle a vad spekulációkra utazó amerikanizmus. „Tüchtig” német munka folyik itt, a német nyersanyag minél teljesebb felkutatása s maradéktalan feldolgozása exportképes világcikkeké. Az elvezetett közsenterületek helyett barnaszén-bányákat kényszerítettek ugyanolyan tökéletességi anyagszolgáltatásra, találmányok ezreit viszik harcha, valóságos exakt tudományyá emelik az üzemek gyakorlati eredményeit. Stinnes keveset politizál. Voltaképpen a német néppárt tagja, de a párt apró-cseprő mozgalmában sohasem vesz részt. Németország visszafelfedő várakozással néz Stinnesre. Lelkes hódolói s elkeseredett ellenségei egyaránt vannak, de legszebb diadala, hogy ellenfelei is lassanként táborához szegődnek. Husz nagy újságja ugyszó-

ván sohasem ir személyéről, ő maga talán mindössze egyszer nyult újságról tollhoz, hogy egy apró cáfolatot adjon le egy szocialista támadásra. Ezt sem a saját lapjaiban közölte, hanem magukon a támadó hasábkon. Politikája a munka politikája s győzelme a munka győzelme lesz.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A szerkesztésért

KAROLY JÓZSEF

felel.

Ügyes papir-ügynök

kerestetik az aradi piac részére. Ajánlatok az igények megjelölése mellett a 8935

Kereskedelmi és Gazdasági Bank r-t.

Áruosztályának, Timisoara küldendők be.

MEGJELENT az Erzsébet Könyvnyomda R-T. kiadásában, Dicio-sanmartin-Dicsőszentmártonban Erdély egyedüli

III oszt. Olvasókönyve

a Felekezeti Tanács megbízásából szerkesztették Péter Karoly, Tóth Irma és Dr. Mezey Mihály. Magában foglalja a beszéd és értelemgyakorlatot, a nyelvtan teljes anyagát és földrajzi ismereteket. — Ara: 12. — Lel. 3742

Aradváros I. ker. előjárósága.
Katonaiügyszóltálya.

22220—1921.

H I R D E T M É N Y.

A hadkiegészítő parancsnokság 3—1921. számú rendeletéből kifolyólag tudomására hozzák a ló és kocsitulajdonosoknak, hogy a lovak és lószerevények osztályozása a következő napokra lelt elhalasztva:

I. II. III. ker. folyó é. október 10-én.
IV. V. ker. folyó évi október 11-én.
VI. ker. folyó évi október 12-én.

Arad, 1921. október hó 6-án.

Pocsoan,
előjáró.

Aradváros I. ker. előjárósága.
Katonaiügyszóltálya.

21762—1921.

H I R D E T M É N Y.

A VII-ik hadtest parancsnokságának 3859—1921. számú rendeletéből kifolyólag tudomására hozzák az 1922. contigentbeli ifjaknak kik a lovassághoz lettek besorozva, hogy csakis azok az ifjak lesznek a lovassághoz beosztva akik ezekhez a fegyveremekhez lettek besorozva és saját lovaikat viszik el.

A lovak osztályozása az illetékes ezrednél fog megtörténni, ahova az ifju beosztva lett vagy pedig az Aradi Hadkiegészítő parancsnokságnál (Arad-Vár) minden pénteken délelőtt 10—12 óra között, folyó évi október hó 30-áig bejáról.

Azon ifjak, akik az osztályozásra nem vezetik lovaikat a Reg. Cal. 52. §-ában foglalt kedvezményt fogják elveszíteni.

Arad, 1921. október hó 5.

Pocsoan, s. k.
I. kerületi előjáró.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 75 bani.

Vastagabb betűkkel 1 lei 50 bani.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szőlő 7 lei 50 bani.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„UDE ASSZONY” jeligére levél van Wallinger hirdetőjében. 3933

„NEM BANJI MEG” jeligére levél van Wallinger hirdetőjében. 3932

„TARTÓS BARÁTSÁG” jeligés levél van Wallinger hirdetőjében. 11143

„ADAM” jeligére levél van Wallinger hirdetőjében. 11143

Alkalmazás.

PERFECT GÉPIRÓ irodai vagy hasonló állást keres. Cim a kiadóban. 3927

KÖZÉPKORU intelligens nő gazdaszónyi állást keres. Cim a kiadóban. 3930

GAZDASSZONYNAK gyermektelen intelligens asszonyt keres pusztára nőten segédtsz. Ajánlatokat „Házias” jeligére a kiadóhivatalba kérek. 3934

INTELLIGENS fiatalember, esetleg kiadóhivatali teendőkhöz járhat azonnal alkalmazást nyerhet. Cim Kelet hirdlapiroda. 11091

BEJÁRÓ FŐZŐNŐNEK ajánlkozik hosszú gyakorlati bíró nő. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11144

KÖZÉPISKOLÁT végzett fiatalember állást keres román-magyar nyelvet bírja. Cime Wallinger hirdetőjében. 11144

ROMÁN-MAGYAR-NÉMET LEVELEZŐT keresek az esti órákra. Ajánlatokat „Önálló levelező” jeligére a kiadóhivatalba kérek. 3931

Lakás.

BUTOROZOTT szobát keres intelligens fiatalember. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11144

Vétel és eladás.

JÓKARBAN LEVŐ KERÉKPÁR eladó Str. Corneli Leuculia (Dugonits-utca) 47. 3928

FÉRFI FEHÉRNEMŐ felöltő, téli kabát eladó Bul. Gen. Dragalina (Apponyi-ut) 8. I. em. 9. 3929

VILÁGOS HALÓ tojottetűkkel gyermekkosci, gyermekágy eladó Str. Popa Ioan Russu (Lujza-utca) 3. 3936

GARDEROBBE szekrény keresetek megvételre. Cim Wallinger hirdetőjében. 11143

NYOLCAS Hofherr és Schrantz-féle magánjáró cséplőgarnitúra 1915. model teljes felszereléssel ugyanott egy használható M. Allv. gépjárműnyu benzinnel eladó. Gözmalom Vinga. 3938

BUTOR. Ebédő és hátszobák olcsó árban kaphatók Wiegenfeld butoraktár. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 4836

VEHET, eladhat, cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyeget, porcellánokat, antik butorokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Orfütay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

ŐSZI IDÉNYRE szövetek, flanelok olcsón szerezhetőek be STRASSER óvóáruházában (Lutheránus templommal szemben). 3887

HASZNALT ÓLOM megvételre keresettek. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

STR. TUTUNULUI (Dohány-utca) felkünk hasznosbérbe kiadó. Bővebbet az izr. hítközség jegyzői irodájában. Arad chevra kadisa. 11091

Üzletek.

JÓFORGALMU kávéházi kocsma és üzlet bérbe vagy megvételre keresettek. Cimek Wallinger hirdetőjébe leadandók. 11144

Oktatás.

ANGOL, vagy francia tanár keresettek aki órát ad. Cim a kiadóban. 3930

Különféle.

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közönlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Str. S. Banco-vici (Lázár Vilmos-utca). „Kelet” hirdlap-elárusító és hirdetés felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-ut) 1. Házias ügyünk-sege Str. Eminescu (Deák F-utca) 2. és Mandli, Boulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-ter) 15. szám alatti apart-üzlet. Szíriai adásvételi irodája, Straža Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14.

ELADÓ

1 Fiat-féle kisebb teherautó, 35 HP, 1½ tonnás kifogástalan állapotban, 6 autóközpény majdnem új és 12 tőrszóval felszerelve. Érdeklődni lehet: HAUPT autógarázsnál, Timisoara, Bulv. Carol (Temesvári Kossuth Lajos-utca). TELEFON 15—36. 3932

Kölcsönöket,

a lehető legolcsóbban azonnal folyósítok.

Házaknak

eladását és vételét előnyösén közvetítem: 3943

Herzog Sándor

bankbizományi kedája Waltzer I. a. 18.

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és zárt butorszállító kocsikkal felolóség mellett pontosan és olcsón teljesít:

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 36. sz. Bekapcsolt telefon 250. sz. 3881

Bérautó személyfuvarozást

vállalok vidékre hat ülés modern autómmal mérsékelt díjazás mellett. 3882

A. Tóth Garage, Str. Consistorialui (Batthyány-utca) 25.)